

OBSAH

PREDHOVOR	8
ČASŤ PRVÁ VŠEOBECNÁ ČASŤ	
1 NORMALITA A ABNORMALITA	11
1.1 Kritériá normality	12
1.2 Konceptie (hľadiská) normality	14
1.3 Abnormalita	16
2 PATOPSYCHOLÓGIA - JEJ PREDMET A ZÁKLADNÁ TERMINOLÓGIA	21
2.1 Predmet patopsychológie	21
2.2 Základná patopsychologická terminológia	22
3 ODCHÝLKY A PORUCHY JEDNOTLIVÝCH PSYCHICKÝCH JAVOV	29
3.1 Vnímanie	29
3.2 Pozornosť	30
3.3 Pamäť	30
3.4 Myslenie	31
3.5 Reč	34
3.6 City	35
3.7 Pudy	37
3.8 Vôľové konanie	38
3.9 Celková miera aktivity, aktivačná úroveň	38
4 PRÍČINY PSYCHICKÝCH ODCHÝLOK A PORÚCH	43
4.1 Poškodenie nervovej sústavy a jeho dôsledky	45
4.2 Konflikt	46
4.3 Frustrácia	48
4.4 Deprivácia	49
4.5 Strach	51
4.6 Interpersonálne vzťahy	51
4.7 Stres	52
4.7.1 Vymedzenie pojmu stres	52
4.7.2 Stresory	52
4.7.3 Reakcia na stres	55
4.7.4 Uvedomenie si záťaž	55
4.7.5 Psychické obranné reakcie – mechanizmy psychickej adaptácie na záťažové situácie	56

4.7.6	Fyziologické adaptačné mechanizmy	57
4.7.7	Zvládanie stresu (coping)	58
4.7.8	Prvé chorobné príznaky stresu	59
4.7.9	Diagnostikovanie stresom podmienených porúch	60
4.8	Frustrácia, deprivácia, konflikt a stres	60

ČASŤ DRUHÁ

PSYCHOLOGICKÁ PROBLEMATIKA CHORÝCH A POSTIHNUTÝCH

5	SOMATICKÁ CHOROBA AKO PSYCHOLOGICKÝ PROBLÉM ..	65
5.1	Somatická choroba a s ňou spojené psychické problémy	65
5.2	Psychosomatické vzťahy a choroba	67
5.3	Sociálne zmeny pri somatickej chorobe	68
5.4	Psychické problémy spojené s chorobou v detskom veku	70
5.4.1	Reakcie rodičov na chorobu ich dieťaťa	70
5.4.2	Reakcie dieťaťa na vlastnú chorobu	71
5.4.3	Vplyv choroby na psychiku dieťaťa	72
6	PSYCHOLOGICKÁ PROBLEMATIKA POSTIHNUTÝCH	77
6.1	Postihnutie a klasifikácia postihnutí	77
6.2	Postihnutý človek	79
6.3	Postoje spoločnosti k postihnutým ľuďom	80
6.4	Subjektívne hodnotenie vlastného postihnutia	81
6.5	Rodina postihnutého dieťaťa	83
6.5.1	Rodičia postihnutého dieťaťa	83
6.5.2	Reakcie a problémy rodiny s postihnutým dieťaťom	84
6.5.3	Súrodenci postihnutého dieťaťa	84
6.6	Vplyv postihnutia na vývin a formovanie osobnosti postihnutého jednotlivca	85
6.6.1	Vývin vrodene postihnutého dieťaťa	86
6.6.2	Vývin dieťaťa so získaným postihnutím	87
6.6.3	Vplyv postihnutia na štruktúru a jednotlivé zložky osobnosti	88
6.7	Spoločenské vzťahy postihnutých	89
6.7.1	Vymedzenie pojmov segregácia a integrácia	89
6.7.2	Stupne integrácie	90
6.7.3	Klady a zápory integrácie a segregácie	90
6.7.4	Integrácia v oblasti vzdelávania	92
6.8	Zrakové postihnutie	94
6.8.1	Vplyv zrakového postihnutia na motorický vývin	95
6.8.2	Vplyv zrakového postihnutia na psychický vývin	95
6.8.3	Rozvoj poznávacích procesov u zrakovo postihnutých	96

6.8.4	Socializácia zrakovo postihnutých	97
6.8.5	Osobitosti vývinu zrakovo postihnutého dieťaťa	97
6.9	Sluchové postihnutie	98
6.9.1	Komunikácia sluchovo postihnutých	98
6.9.2	Poznávacie procesy u sluchovo postihnutých	99
6.9.3	City a vôľa u sluchovo postihnutých	99
6.9.4	Socializácia sluchovo postihnutých	100
6.9.5	Osobitosti vývinu sluchovo postihnutých detí	100
6.10	Telesné postihnutie	101

ČASŤ TRETIA DUŠEVNÉ A BEHAVIORÁLNE PORUCHY

7	DETSKÁ MOZGOVÁ OBRNA	107
7.1	Etiológia DMO	107
7.2	Symptómy DMO	107
7.3	Formy DMO	108
7.4	Dieťa s DMO v rodine	108
7.5	Vplyvy DMO na psychiku postihnutého	109
7.6	Sociálne dôsledky DMO	109
8	SYNDRÓM HYPERAKTIVITY S PORUCHOU POZORNOSTI	113
8.1	Etiológia syndrómu ADHD	114
8.2	Symptómy ADHD	115
8.3	Vývin dieťaťa so syndrómom ADHD	121
8.4	Výskyt syndrómu ADHD	122
8.5	Následky ADHD v sociálnej oblasti	123
8.5.1	Reakcie a postoje rodičov	123
8.5.2	Postoje a reakcie rovesníkov	124
8.5.3	Dieťa so syndrómom ADHD v škole	124
8.6	Liečba syndrómu ADHD	126
8.7	Prognóza ADHD	128
9	MENTÁLNA RETARDÁCIA	133
9.1	Etiológia mentálnej retardácie	134
9.2	Hodnotenie mentálnej retardácie	135
9.2.1	Kvantitatívne hodnotenie inteligencie mentálne retardovaných	135
9.2.2	Kvalitatívne hodnotenie inteligencie mentálne retardovaných	136
9.3	Osobitosti psychických procesov mentálne postihnutých	138
9.4	Socializácia mentálne postihnutých	140
9.5	Terapia mentálnej retardácie	141

9.6	Prognóza mentálnej retardácie	141
9.7	Perspektíva výchovy mentálne postihnutých	141
10	NEUROTICKÉ PORUCHY	149
10.1	Etiológia neurotických porúch	150
10.2	Neurotické príznaky	150
10.3	Diagnóza neurotickej poruchy	151
10.4	Druhy neurotických porúch	152
10.4.1	Úzkostné poruchy	153
10.4.2	Fobické úzkostné poruchy	153
10.4.3	Panická porucha	154
10.4.4	Anxiózna neuróza	154
10.4.5	Obsedantno-kompulzívna porucha	155
10.4.6	Reakcie na závažný stres a poruchy prispôsobenia	156
10.4.7	Disociačné (konverzné) poruchy	157
10.4.8	Somatoformné poruchy	158
10.4.9	Iné neurotické poruchy	159
10.5	Osobnosť neurotického človeka v sociálnom kontexte	159
10.6	Liečba a prevencia neurotických porúch	161
10.7	Emocionálne poruchy v detstve	162
10.7.1	Etiopatogenéza emocionálnych porúch u detí	163
10.7.2	Neurotické príznaky v detskom veku	165
10.7.3	Druhy emocionálnych porúch v detskom veku	165
10.7.4	Psychické osobitosti dieťaťa s emocionálnymi poruchami	166
10.7.5	Prístup k deťom s emocionálnymi poruchami	167
10.7.6	Liečba a prevencia detí s emocionálnymi poruchami	167
11	PORUCHY OSOBNOSTI	173
11.1	Kritériá pre hodnotenie porúch osobnosti	174
11.2	Etiológia porúch osobnosti	175
11.3	Vývin porúch osobnosti	175
11.4	Druhy porúch osobnosti	176
11.4.1	Paranoidná porucha osobnosti	176
11.4.2	Schizoidná porucha osobnosti	177
11.4.3	Disociálna porucha osobnosti	178
11.4.4	Emocionálne nestabilná porucha osobnosti	179
11.4.5	Histriónska porucha osobnosti	180
11.4.6	Anankastická porucha osobnosti	181
11.4.7	Anxiózna (úzkostná) porucha osobnosti	182
11.4.8	Závislá porucha osobnosti	182
11.4.9	Iné špecifické poruchy osobnosti	183
11.5	Liečba porúch osobnosti	184

12 PSYCHOTICKÉ PORUCHY	189
12.1 Schizofrénia	189
12.1.1 Príznaky schizofrénie	189
12.1.2 Druhy schizofrénie	191
12.1.3 Priebeh a prognóza schizofrénie	193
12.1.4 Liečba schizofrénie	193
12.1.5 Sociálny význam schizofrénie	193
12.2 Afektívne poruchy (poruchy nálad)	194
12.2.1 Príznaky afektívnych porúch	194
12.2.2 Druhy afektívnych porúch	194
12.2.3 Liečba a prognóza afektívnych porúch	196
12.2.4 Sociálny význam afektívnych porúch	197
12.3 Poruchy s bludmi	198
12.3.1 Paranoidné symptómy a syndrómy	198
12.3.2 Druhy paranoidných porúch	199
12.3.3 Liečba a prognóza porúch s bludmi	201
12.4 Psychotická porucha ako psychosociálny problém	201
12.4.1 Postoje spoločnosti k chorým	201
s psychotickou poruchou	201
12.4.2 Postoje rodiny k chorým s psychotickou poruchou	202
12.4.3 Postoje chorých s psychotickou poruchou	203
k vlastnej chorobe	203
12.4.4 Súdno-psychiatrické posúdenie psychóz	204
13 PORUCHY SPRÁVANIA U DETÍ	209
13.1 Etiológia porúch správania	210
13.2 Klasifikácia porúch správania	211
13.3 Vývin porúch správania	213
13.4 Charakteristika jednotlivých porúch správania v detskom veku	214
13.4.1 Zlozvyky a zlé návyky	214
13.4.2 Neposlušnosť a nedisciplinovanosť	216
13.4.3 Vzдорovitosť a negativizmus	216
13.4.4 Lož, klamstvo	216
13.4.5 Záškoláctvo	217
13.4.6 Útek	217
13.4.7 Túlanie	218
13.4.8 Krádež	218
13.4.9 Poruchy správania antisociálneho charakteru	219
13.4.10 Autoagresia	219
13.4.11 Poruchy správania v sexuálnej oblasti	220
13.5 Poruchy správania a škola	221